

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Розглянуто теоретичні аспекти інвестиційної діяльності страхових компаній, визначено основні фактори, що впливають на формування інвестиційної стратегії страхової компанії, а також запропоновано алгоритм розробки інвестиційної стратегії страховика.

Ключові слова: страхова компанія, інвестиційна діяльність, інвестиційний потенціал, інвестиційна стратегія страхової компанії.

Інвестиційна діяльність страхової компанії є важливим елементом її господарсько-фінансової діяльності, яка суттєво впливає на фінансовий результат компанії, формування та заощадження коштів страхових резервів, а також формування її власних ресурсів розвитку та фінансову надійність і привабливість страховика.

Фінансові ресурси, які акумулюються у страхових фондах, виступають вагомим джерелом інвестицій в економіку. У розвинених країнах світу страхові компанії за потужністю і розмірами проведених інвестиційних вкладень конкурують із такими загальноновизнаними інституційними інвесторами, як банки та інвестиційні фонди.

Не менш важливе значення має інвестиційна діяльність для забезпечення ефективного функціонування страхової компанії. Інвестиційна діяльність визначає саму можливість надання страхових послуг за рахунок забезпечення формування достатнього страхового фонду. Добре організована інвестиційна діяльність забезпечує якість послуг і визначає ринкове становище страховика. Інвестиційна діяльність впливає на основні характеристики страхового продукту, насамперед на його вартість, і на фактичне виконання зобов'язань страховика, що визначається термінами страхових виплат.

Саме за рахунок інвестування страхових фондів відбувається нагромадження ресурсів для збільшення власних коштів без залучення зовнішніх інвестицій.

Визначення специфіки інвестиційної діяльності страхової компанії є особливо актуальним, оскільки їх інвестиційна діяльність як сукупність дій щодо реалізації інвестицій відіграє важливу роль у розвитку ринкової економіки і посідає особливе місце у страховому бізнесі. Значний внесок у дослідження проблеми формування і регулювання страхового ринку, у тому числі інвестиційної діяльності страхових компаній, належить вітчизняним і зарубіжним вченим В.Д. Базилевичу, А.В. Василенко, О.О. Гаманковій, С.С. Осадцю, Р.В. Пікус, Дж. Стігліцу, А.А.Супрун та Н.В. Ткаченко, Л.І. Рейтману, В.В. Шахову, Р.Т. Юлдашеву.

Водночас залишається невисвітленим широке коло питань, пов'язаних із управлінням інвестиціями та формуванням інвестиційної стратегії українських страхових компаній, а тому дана тема є досить актуальною.

Метою статті є дослідження теоретичних положень інвестиційної діяльності страхових компаній, а також визначення основних факторів впливу на вибір

інвестиційної стратегії страхової компанії та етапи розробки алгоритму формування інвестиційної стратегії страховика.

Інвестиційна діяльність страхової компанії – це діяльність, яка полягає у реалізації інвестиційної стратегії страховика на регіональному, національному та міжнародному ринках, що базується на плануванні, формуванні та вкладенні вільних грошових коштів в активи, які забезпечують позитивний фінансовий результат, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язано з факторами часу, ризику і ліквідності [4, с. 70].

Можливості страхової компанії щодо участі в інвестиційному процесі визначаються її інвестиційним потенціалом. Під інвестиційним потенціалом страхової організації розуміють сукупність грошових коштів, які є тимчасово або відносно вільними від страхових зобов'язань і використовуються для інвестування з метою отримання інвестиційного доходу [6, с. 6].

Основною метою управління інвестиційним портфелем страхової компанії є забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії. Під інвестиційною стратегією ми розуміємо систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності страхової компанії та вибору раціональних шляхів забезпечення прогнозованих результатів від інвестування [4, с. 72].

Обрана інвестиційна стратегія є основою інвестиційної діяльності і визначає відбір інвестиційних інструментів в інвестиційний портфель.

Інвестиційні стратегії страхових компаній виступають тим механізмом, за допомогою якого перерозподіляються інвестиційні потоки страхового ринку в економіці країни. Тому, надзвичайно важливим є вивчення окремих аспектів реалізації інвестиційних стратегій, які розглядаються як єдиний стратегічний портфель інвестицій, що використовують у своїй практиці страхові компанії [5, с. 91].

На процес розробки інвестиційної стратегії впливає ряд факторів, які можна розділити на внутрішні і зовнішні.

До внутрішніх факторів відносяться:

- рівень інвестиційної активності страхової компанії, що відповідає характеру поточної страхової діяльності та перспективам її розвитку;
- формування інвестиційних ресурсів страхової компанії;
- ефективність діючих у страховій компанії систем аналізу і контролю;
- рівень знань факторів зовнішнього середовища та інші фактори;

До зовнішніх факторів відносяться:

- економічна ситуація в країні та регіоні;
- кон'юнктура інвестиційного ринку;
- економіко-правові умови інвестиційної діяльності та інші [5, с. 91].

Найважливішою функцією стратегічного управління інвестиційною діяльністю страхової компанії є розробка інвестиційної стратегії, під якою розуміється формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності і вибір найефективніших шляхів їх досягнення.

Вихідною передумовою формування інвестиційної стратегії є базова стратегія економічного розвитку страхової фірми. По відношенню до неї інвестиційна стратегія носить підлеглий характер і повинна узгоджуватися з нею по цілях та етапах

реалізації. Інвестиційна стратегія при цьому розглядається як один з головних чинників забезпечення ефективного розвитку страхової компанії відповідно до обраної нею базовою стратегією.

Можна виділити наступні етапи процесу формування інвестиційної стратегії страхової компанії:

- визначення загального періоду формування інвестиційної стратегії;
- формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності;
- розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності (здійснюється за двома напрямками: розробка стратегічних напрямів інвестиційної діяльності; розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів); оцінка якості портфеля інвестиційних стратегій складається з показників якості та ліквідності активів, ступеня концентрації ризиків і загальної прибутковості інвестицій. У ході розробки інвестиційної стратегії страхової компанії необхідно ретельно вивчати стратегію компанії в області реалізації доходів від росту вартості інвестиційних активів, оскільки між загальними інвестиційними стратегіями різних страхових компаній існують значні відмінності в процесі розподілу на поточний та інвестиційний [1, с. 87];

- конкретизація інвестиційної стратегії через встановлення послідовності і термінів досягнення окремих цілей і стратегічних завдань. У процесі цього забезпечується зовнішня і внутрішня синхронізація у часі.

Оцінка розробленої інвестиційної стратегії, здійснюється на основі наступних критеріїв:

- узгодженість інвестиційної стратегії з базовою стратегією страхової компанії
- внутрішня збалансованість інвестиційної стратегії;
- узгодженість інвестиційної стратегії із зовнішнім середовищем;
- реалізованість інвестиційної стратегії з урахуванням наявного інвестиційного потенціалу;
- прийнятність рівня ризику, пов'язаного з реалізацією інвестиційної стратегії;
- результативність інвестиційної стратегії [4, с. 73].

Інвестиційна політика страхової організації визначається особливостями проведених нею страхових операцій. Наявність інвестиційної стратегії дозволяє страховикові встановити пріоритети своєї інвестиційної політики.

Для розробки алгоритму формування інвестиційної стратегії страховика, його страхову та інвестиційну діяльність необхідно розглядати як систему. Виділяють сім основних етапів у формуванні та реалізації інвестиційної стратегії страхової компанії :

1. Аналіз інвестиційного середовища та інвестиційного потенціалу;
2. Формулювання інвестиційних цілей;
3. а) визначення інструментарію аналізу інвестиційної діяльності страхової компанії;
- б) аналіз проблем здійснення інвестиційної діяльності страховика;
- в) оцінка чинників впливу на розвиток інвестиційної діяльності страхової компанії;
4. а) визначення умов розвитку і активізація інвестиційної діяльності страхової компанії;

б) формування структури інвестиційних джерел;

5. а) формулювання інвестиційної стратегії і визначення ролі страховика на інвестиційному ринку;

б) формування інвестиційного портфеля;

в) вибір напрямів інвестування;

6. Оцінка результатів впровадження інвестиційної стратегії страховика;

7. Формування загальних рекомендацій щодо уникнення негативних наслідків впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на формування потреби в інвестиційних джерелах та їх структури страхової компанії [5, с. 71].

Стратегія інвестиційної діяльності страхових компаній зазнає змін відповідно до орієнтирів загальної інвестиційної ситуації в країні та формуванням загального економіко-правового базису.

Величина активів, визначених ст. 31 Закону України "Про страхування", за 9 міс. 2012 року збільшилася на 68,5% (у порівнянні з 9 міс. 2011 року) [3].

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України "Про страхування", де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 30.09.2012 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів, становив 45 809 млн. грн. (на 40,5% більше, ніж на 30.09.2011 року), які в розмірі 11 595 млн. грн. використано з метою представлення коштів страхових резервів [3].

Структура активів страхових компаній, станом на 30.09.2012 у порівнянні з інформацією станом на 30.09.2011 мала такі зміни:

– на 17 089,5 млн. грн. (або на 151,3%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і становив 62,0% від загального обсягу активів;

– на 1 392,8 млн. грн. (або на 19,3%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами (депозитами), і становив 18,8% від загального обсягу активів;

– відповідно до статті 31 Закону України "Про страхування" на 1 082,0 млн. грн. (або на 90,1%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 5% від загального обсягу активів;

– на 1 082,0 млн. грн. (або на 44,1%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3,0% від загального обсягу активів [3].

Таким чином, в Україні спостерігається зростання обсягів активів, дозволених і використаних для представлення коштів страхових резервів. Це свідчить про можливість подальшого розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній, забезпечення позитивного фінансового результату, а також вибору оптимальних напрямів інвестування ресурсів.

При формуванні інвестиційної стратегії страхової компанії основним етапом є визначення потреби в загальному обсязі інвестиційних джерел. Це обумовлено тим, наскільки успішно реалізується процес формування інвестиційних джерел страхової компанії.

Важливим напрямом інвестиційної стратегії є підтримка ліквідності страхової компанії, забезпечення прибутковості інвестицій за рахунок диверсифікації (розподілу інвестиційного портфеля між різними фінансовими інструментами та іншими активами з метою зменшення ризиків).

У загальному інвестиційна стратегія страхової компанії залежить від видів страхування, якими займається страхова компанія, обсягу наявних ресурсів, ситуації на фінансовому ринку.

Таким чином, інвестиційна діяльність страхових компаній є важливим елементом соціально-економічного розвитку суспільства. Страхові інвестиції є рушійною силою економічного зростання, джерелом фінансування економіки країни та отримання прибутку страховими компаніями. Інвестиційна стратегія страхових компаній повинна відповідати принципам диверсифікації, безпеки, ліквідності й, безумовно, прибутковості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василенко А. В. Інвестиційна стратегія страхових компаній : навч. посіб. / А. В. Василенко – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 168 с.
2. Гаманькова О.О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб / О. О. Гаманькова. – К: КНЕУ, 2007. – 328 с.
3. Офіційний сайт Нацкомфінпослуг. Звіт за 9 міс. 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/sk_3_kv_2012.pdf. – Назва з екрана.
4. Соловійова А.А. Обґрунтування інвестиційної стратегії страхової компанії в Україні / А.А. Соловійова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". – 2011. – №5(4). – С. 69-76.
5. Шашкевич Ю. Теоретико-прикладні аспекти управління інвестиційною діяльністю страхових компаній в Україні на сучасному етапі / Ю. Шашкевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка. – 2007. – №94-95. – С. 91-93.
6. Ткаченко Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 "Гроші, фінанси і кредит" / Н.В. Ткаченко ; НАН України. Ін-т екон. прогнозування. – К., 2004. – 20 с.

Стаття надійшла до редколегії 27.02.13.

Нестерова Д.С., асп.

КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ СТРАХОВОЙ КОМПАНИИ

Рассмотрены теоретические аспекты инвестиционной деятельности страховых компаний. Определены основные факторы, которые влияют на формирование инвестиционной стратегии страховой компании, а также предложен алгоритм разработки инвестиционной стратегии страховика.

Ключевые слова: страховая компания, инвестиционная деятельность, инвестиционный потенциал, инвестиционная стратегия страховой компании.

D.S. Nesterova, postgraduate student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

FORMATION OF THE INVESTMENT STRATEGIES OF INSURANCE COMPANY

At the article described the theoretical aspects of the investment activities of insurance companies, identified the main factors that influences the formation of the insurance company's investment strategy and algorithm of the development investment strategy of the insurer.

Keywords: insurance company, investment, investment potential, investment strategy of the insurance company.